

Wilde kievitsbloem

Het bijzondere leven van de 'Zwolse tulp'

Kievitsbloem FOTO: TON VALK

Tekst: Daniël Mulder

De wilde kievitsbloem is in Nederland een uiterst zeldzame verschijning. In natuurgebied Buitenlanden Langenholte bij Zwolle bloeien ze echter nog in duizendtallen en geven ze de hooilanden in het voorjaar een paarsige gloed. De plant met de geblokte bloem kan wel 50 jaar oud worden en heeft een warme band met hommelmkoninginnen en andere wilde bijen.

Peddel op een mooie voorjaarsdag – liefst in april – met een kano over de Overijsselse Vecht of het Zwarte Water langs natuurgebied Buitenlanden Langenholte en je ziet iets wat je nergens ander ziet in Nederland. In de natte graslanden ten noorden van Zwolle staan dan duizenden wilde kievitsbloemen in bloei. Zelfs op Europese schaal is dit natuurfenomeen speciaal, alleen in het Loiregebied in Frankrijk kun je iets soortgelijks zien. Als je die zee van paarse klokjes ziet bungelen in de wind, heb je niet het idee dat je naar een plant kijkt die op de rode lijst van wilde planten de status ‘bedreigd’ heeft.

De natuurwaarden van Buitenlanden Langenholte zijn zo uniek, dat het terrein is aangewezen als Natura 2000-gebied. Het geniet dus bescherming tot op Europees niveau vanwege het voorkomen van habitattypen met kievitsbloem en een aantal vogel- en vissoorten. Om deze reden is het gebied niet toegankelijk, maar vanuit de kano of via een excursie kun je wel genieten van de plantenrijkdom. Het circa 160 hectare tellende stuk hooiland, dat loopt van de Agnietenplas tot aan het Zwarte Water, is sinds 1975 in beheer bij Landschap Overijssel.

Volgens ecooloog Michiel Poolman was Overijssel er gelukkig op tijd bij met de bescherming. Nu vind je “in het gebied rond Zwolle, Hasselt en Zwartsluis nog enkele miljoenen planten. De kievitsbloem is in Nederland trouwens nooit

een alledaagse soort geweest, maar ooit heeft de plant ook elders volop gebloeid in Overijssel en bij De Biesbosch en de toenmalige Lauwerszee.”

Wassend water

Ruim een halve eeuw geleden werd de wilde kievitsbloem, bijgenaamd de Zwolse tulp, in bossen aangeboden op de Zwolse markt, maar die glorie is voorbij. Michiel over de teloorgang: “Veel graslanden en uiterwaarden zijn rijker aan voedingsstoffen geworden door bemesting en daar kan de kievitsbloem niet goed tegen. Ook stadsuitbreiding heeft een rol gespeeld. Kievitsbloemen groeiden namelijk vaak op plekken die voor steden interessant zijn voor uitbreiding.” De Overijsselse Vecht is een regenwaterrivier die af en toe buiten haar oevers treedt. “Voor kievitsbloemen is dat wassende water belangrijk, want het water voert goede voedingsstoffen aan”, aldus de ecooloog. “Een gemiddeld overstromingsregime van vijf dagen per jaar is ideaal voor de kievitsbloem, het liefst in februari of maart. Door het water blijft de bodem lang nat en koud en komt de grasgroei tot stilstand. De kievitsbloem is een bolgewas, dus die kan dan in het voorjaar vanuit zijn reserves in de bol sneller van start met groeien dan de concurrerende grassen. Ook zorgt het water ervoor dat er in de grasmat open plekken ontstaan die weer geschikt zijn voor de zaden van de kievitsbloem.”

Kievitsbloem met begeleidende soorten, o.a. boterbloem FOTO: MICHEL POOLMAN